

Riigikogu rahanduskomisjon
rahanduskomisjon@riigikogu.ee

Meie 08.06.2025 nr 1.1-10.1/1718-2

**Muudatusettepanekud
väärtpaberituru seaduse ja
sellest tulenevalt teiste seaduste
muutmise seaduse (633 SE) kohta**

Austatud proua Akkermann

Esitame ettepanekud väärtpaberituru seaduse ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse 633 SE kohta. Käesolevad ettepanekud on koostatud eelkõige huvigruppidele saanud tagasiside põhjal.

1. Eelnõu § 1 punktis 10 sätestatud väärtpaberituru seaduse § 229⁶ lõikes 9 jätta välja sõna „teingu“;

Selgitus. Väärtpaberituru seaduse § 229⁶ reguleerib lõpetamisel toimuvat tasaarvestust maksejõuetus-, likvideerimis- või täitemenetluse korral. Selle §-i lõige 9 näeb omakorda ette (lihtsustatult), et antud paragrahvi kohaldatakse kriisiennetus- ja kriisilahendusmeetme kohaldamisel niivõrd, kui see ei ole finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduses sätestatuga. Lõikes 9 sisaldub hetkel sõna „teingu“. Kuna aga juba eespool §-s 229¹ on sätestatud, et lõpetamise all peetakse silmas kvalifitseeruvatest finantstehingutest tulenevate eseme üleandmise õiguste ja kohustuste ning makseõiguste ja -kohustuste lõpetamist, siis on ebavajalik või isegi mõnevõrra eksitav siin lihtsalt sõna „teingu“ kasutamine. Seepärast jäetakse see sõna antud lõikest välja.

2. Eelnõu § 1 punktis 21 nimetatud paragrahvi number „237⁹¹“ asendada paragrahvi numbriga „237⁹³“;

Selgitus. Eelnõuga on sätestatud §-s 237⁹¹ vastutus rohevõlakirja emitentidele rohevõlakirjade määrusest tulenevate kohustuste rikkumise eest. Kuigi vastutuse sätte sisu jääb samaks, soovib ministeerium muuta paragrahvi numeratsiooni, sest Eesti Vabariigi presidendile on saadetud väljakuulutamiseks väärtpaberituru seaduse muutmise seaduse eelnõu (n-ö börsiettevõtete soolise tasakaalu eelnõu)¹, milles on väärtpaberituru seaduse §-d 237⁹¹ ja 237⁹² kasutusse võetud. Kuivõrd börsiettevõtete soolist tasakaalu käsitlev eelnõu jõustub varem, kui käesolev eelnõu, võib tekkida vastuolu sätete numeratsiooni vahel või ekslik arusaam, et tuletis- ja repotehingute eelnõuga soovitakse §-i 237⁹¹ muuta.

3. Eelnõu §-i 4 sisu muuta ja sõnastada see järgmiselt:

„Hasartmänguseaduse § 2 täiendatakse lõikega 6¹ järgmises sõnastuses:

„(6¹) Hasartmänguna ei käsitata tehingute tegemist tuletisinstrumentidega kauplemiskoha väliselt või kauplemiskoha vahendusel väärtpaberituru seaduse tähenduses.““;

¹ Kätesaadav: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/864a4f36-c09e-47c1-be33-e00c01cd45e5/vaartpaberituru-seaduse-muutmise-ja-sellega-seonduvalt-teiste-seaduste-muutmise-seadus/>

Selgitus. Hetkel on §-s 4 sätestatud sõnastus mõnevõrra ebaselge või ebatäpne, mille kohaselt, hasartmänguna ei käsitata tuletisinstrumentidega kauplemist väärtpaberituru seaduse tähenduses – võib jääda mulje, et tuletisinstrument võiks ise olla hasartmäng. Asjakohasem on seda aga täpsustada, et hasartmänguna ei käsitata just tehinguid tuletisinstrumentidega ning mida peetakse silmas kauplemise all. Lisatud sõnastuse kohaselt peetakse kauplemise all silmas tuletisinstrumentidega kauplemist kas kauplemiskoha väliselt (OTC tehingud) või kauplemiskoha (näiteks väärtpaberibörsi või alternatiivbörsi) vahendusel.

4. Eelnõu § 7 punktis 7 sätestatud krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 84 lõiked 1 ja 2 muuta ning sõnastada järgmiselt:

„(1) Finantsinspeksioon teostab järelevalvet lepinguriigi hüpoteekkrediidivahendaja Eestis asutatud filiaali tegevuse üle, kontrollides käesoleva seaduse § 38 lõikes 1, § 47 lõike 1 esimeses lauses ja lõikes 2, § 50 lõikes 2, §-des 51, 53¹ ja 77 ning § 78 lõikes 1, reklaamiseaduse §-s 29, tarbijakaitseaduse 3. peatüki 2. jaos ning võlaõigusseaduse §-des 403³, 403⁵, 406 ja 409, § 416 lõikes 4, § 417 lõigetes 1¹–2 ning sätestatud nõuete täitmist.

(2) Finantsinspeksioon võib lepinguriigi hüpoteekkrediidivahendajalt, kes on Eestis asutanud filiaali, nõuda käesoleva seaduse § 38 lõikes 1, § 47 lõike 1 esimeses lauses ja lõikes 2, § 50 lõikes 2, §-des 51, 53¹ ja 77 ning § 78 lõikes 1, reklaamiseaduse §-s 29, tarbijakaitseaduse 3. peatüki 2. jaos ning võlaõigusseaduse §-des 403³, 403⁵, 406 ja 409, § 416 lõikes 4 ning § 417 lõigetes 1¹–2 sätestatud nõuete rikkumise lõpetamist või tarbijavahelduse lahendamisel koostöö tegemist.“;

Selgitus. Ettepanek on koostatud Finantsinspeksiooni kirja põhjal. Krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 84 lõiked 1 ja 2 näevad ette Finantsinspeksiooni pädevuse teise EL liikmesriigi hüpoteekkrediidivahendaja Eestis asutatud filiaali tegevuse üle järelevalve teostamisel. Eelnimetatud muudatuste aluseks on hüpoteekkrediidi direktiivi artikli 34 lõige 2, mille kohaselt teeb vastuvõtva liikmesriigi järelevalve asutus hüpoteekkrediidivahendaja, kes on nimetatud riigis asutanud filiaali, üle järelevalvet vaid piiratud ulatuses, täpsemalt direktiivi artikli 7 lõikes 1 ja artiklites 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22 ja 39 nimetatud kohustuste osas.

Finantsinspeksiooni järelevalvepädevus on siiski antud normide puhul osutanud siiski liialt laiaks – seepärast jäetakse käesoleva muudatusega välja Finantsinspeksiooni järelevalvepädevus VÕS § 403⁴ lõigete 3–5 ja KAVS § 50 lõigete 1 ning 3–6 osas, kuna viimased seonduvad krediitdivõimelisuse hindamise läbiviimisega, mis on hüpoteekkrediididirektiivi ning krediidiandjate ja -vahendajate seaduse konteksti arvestades krediidiandja kohustuseks. Säilib aga viide § 50 lõikele 2, mis näeb ette krediitdivahendaja kohustuse edastada krediidiandjale tarbija kohta kogu teadaolev teave, mis on kogutud lepingueelsete läbirääkimiste käigus ning mis on vajalik tarbija krediitdivõimelisuse hindamiseks. Ehk selles osas nähakse ette Finantsinspeksiooni järelevalvepädevus.

5. Eelnõu § 8 punktis 20 sätestatud krediidiasutuste seaduse paragrahv 115¹ täiendamine lõikega 5¹ sissejuhatav osa muuta ja sõnastada järgmiselt:

„(5¹) Vastavale lepingule või tehingule kohalduvat õigust kohaldatakse tervendamismeetmete rakendamise tagajärgede suhtes“;

Selgitus. Krediidiasutuste seaduse § 115¹ reguleerib krediidiasutuse tervendamismeetmete suhtes kohaldatav õigust. Uue lisatava lõike 5¹ näol nähakse ette, mida tuleb arvestada

käesoleva eelnõuga lisanduvate tasaarvestuskokkulepete, repotehingute jms puhul. Antud lõike sissejuhatavas on kasutatud konstruktsiooni „tagajärgedega seoses“, kuid konstruktsiooni „tagajärgede suhtes“ kastumine on asjakohasem.

6. Eelnõu § 11 punktis 1 sätestatud saneerimisseaduse § 6 lõike 2 punkt 2 sõnastada järgmiselt: „2) väärtpaberituru seaduse § 229⁴ lõikes 1 nimetatud tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud kvalifitseeruva finantstehingu kiirendamisele, lõpetamisele või muutmisele;“;

7. Eelnõu § 11 punktis 2 sätestatud saneerimisseaduse § 11² lõike 2 punkt 2 sõnastada järgmiselt:

„2) väärtpaberituru seaduse § 229⁴ lõikes 1 nimetatud tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud kvalifitseeruva finantstehingu kiirendamisele, lõpetamisele või muutmisele;“.

Selgitus (punktide 6 ja 7 kohta). Muudetavad saneerimisseaduse §-d 6 ja 11 käsitlevad lepingu muutmise ja lõpetamise kokkuleppe tühisusust ning õiguskaitsevahendite kohaldamise piirangut lepingute puhul. Kuna aga käesolevaga väärtpaberituru seaduses ettenähtuga, mis puudutab tuletis- ja repotehinguid ning nendega seotud tasaarvestust, on tegemist erikorraga, siis n-ö tavapäraseid saneerimissätteid nende tehingute puhul ei kohaldata. Eelnõus olevate vastavate saneerimisseaduse sätete muudatuste sõnastus on aga veidi ebamäärane. Muudatustega täpsustatakse sõnastust nii, et silmas peetakse konkreetset tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud tehinguid (muuhulgas tehakse viide väärtpaberituru seaduse § 229³ asemel §-le 229⁴).

8. Eelnõud täiendada §-ga 14 järgmises sõnastuses:

„§ 14. Seaduse jõustumine

Käesoleva seaduse § 8 punkt 11 jõustub 2026. aasta 1. jaanuaril.“.

Selgitus. Eelnõu § 8 punktiga 11 muudetakse krediidiasutuste seaduse § 86⁵⁰ lõiget 8. Selle lõikega on kehtivas krediidiasutuste seaduses sätestatud volitusnorm Eesti Panga presidendile, millega ta on kehtestanud määrusele nr 13 „Maksimaalselt jaotatava omakapitali summa arvutamise kord“. Euroopa Komisjon on juhtinud tähelepanu, et määruse § 3 lõikes 4 esinevad teatud ebaselgused. Täpsemalt puuduvad lõike 4 loetelus sätestatud punktides viited kriisilahendusdirektiivi artiklitele 45c ja 45d, mis käsitlevad omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõude kindlaksmääramist üldisel tasemel globaalsetelt süsteemsete ettevõtjate ning nende tütarettevõtjate jaoks.

Eesti Pank on leidnud, et määruse muutmise asemel tuleks see uuendatud kujul välja anda rahandusministri määrusena, kuivõrd ministeerium vastutab finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse ning krediidiasutuste seaduse koostamise ja muutmise eest. Seega on käesolevas eelnõus asendatud Eesti Panga presidendi volitusnorm ministri omaga.

Samas on vaja ette näha uue määruse jõustumiseks lisa-aeg, sest uus määrus on veel väljatöötamisel ja tuleb esitada seejärel ka avalikule konsultatsioonile. Seega tehakse käesolevaga ettepanek, et vastav volitusnorm jõustuks uuel kujul 2026. a. 1. jaanuaril.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister